

The Role and Importance of Education with Museum in Students' Choice of Profession and Career Planning*

Pınar TAĞRIKULU

Cevdet YILMAZ

Ondokuz Mayıs University, Turkey

ABSTRACT

In order to educate individuals who can look at the future with hope and who are happy with their job, innovations have been carried out in the education system and many attempts have been made for this purpose. These attempts are aimed at enabling students to manage the process of preparing for the future in the healthiest way and therefore to do the profession they want at the end of this process. For this purpose, the need to find out students' interests and talents and direct them to departments suitable for these interests and talents has stood out. In Germany, which is one of the countries with this system, an activity for this is carried out in a museum called Museum Mensch und Natur. With a technical trip to this museum, the opportunities offered to students in the museum to discover their interests and talents and also to help teachers to find out students' interests and talents have been observed closely. It is important to bring students together with visuals and models of different professions in an environment and to enable them to make observations and examinations so that they can have awareness and motivation about the profession they want to have in the future. Case study design was used in the present study which examines how such a system can be built in our country. Museums like Museum Mensch und Natur can be built in each city in our country and thus by visiting these museums, students can be motivated for the profession they want to have in the future, rather than being curious about it. It is thought that with the establishment of such a system in our country, students can benefit effectively from museums in terms of discovering their interests and talents.

Keywords: Museums, science centres, job education, career choice

Type: Research

Article History

Received: 25.12.2020

Accepted: 25.02.2021

Published: 12.03.2021

Corresponding Author:

Pınar TAĞRIKULU

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

Xanthos-Letoon Ancient Cities /
Antalya-Muğla

Suggested Citation

Tagrikulu, P. & Yilmaz, C. (2021). The role and importance of education with museum in students' choice of profession and career planning, *Journal of International Museum Education*, 3(1), 1-19. <https://doi.org/10.51637/jimuseumed.846747>

About The Authors

Pınar Tağrikulu, She has been working as a Research Assistant at Samsun Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education since 2014. She is still continuing her PhD education at Giresun University. She has studies on Outdoor Education, Media Literacy and Values Education. E-mail: pinar.tagrikulu@omu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5221-6888>

Cevdet Yılmaz, He has been working as a lecturer at Ondokuz Mayıs University since 1988. He teaches Human and Economic Geography lessons (population, settlement, economic activities, rural development, tourism and migration) at the Faculty of Science and Literature, teaches Geography Education at the Faculty of Education, works on outdoor education and Geography Education. E-mail: cylmaz@omu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0430-619X>

*A part of this study was presented as an oral presentation in International Learning Teaching and Educational Research Congress-ILTER organized by Amasya University on 6-8 September 2018.

Öğrencilerin Meslek Seçimi ve Kariyer Planlamalarında Müze ile Eğitimin Rolü ve Önemi*

Pınar TAĞRIKULU

Cevdet YILMAZ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye

ÖZ

Dünden bugüne geleceğe umutla bakan, yaptığı işten mutluluk duyan bireylerin yetiştirilebilmesi için eğitim sisteminde yenilikler yapılmaya çalışılmış ve bunun için pek çok girişimde bulunulmuştur. Bu girişimler, öğrencilerin geleceğe hazırlık sürecini en sağlıklı şekilde yönetebilmeleri dolayısıyla süreç sonunda istedikleri mesleği yapabilmelerine yöneliktir. Bu amaçla öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin keşfedilmesi, bu ilgi ve yeteneğe uygun bölümlere yönlendirilmesi gerekliliği göze çarpmaktadır. Bu sisteme sahip ülkelerden biri olan Almanya'da Museum Mensch und Natur isimli bir müzede buna yönelik bir faaliyet gerçekleştirilmektedir. Bu müzeye gerçekleştirilen teknik bir gezi ile müzede öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini hem kendilerinin hem de öğretmenlerinin keşfedebilmeleri adına kendilerine sunulan bu imkânlar yakından gözlenmiştir. Öğrencilerin birbirinden farklı meslek dallarına ait görseller ve modeller ile bir ortamda buluşturularak gözlem ve incelemelerde bulunmaları, ileride yapmak istedikleri mesleğe ilişkin bir farkındalık oluşturma ve öğrencilerin bu mesleğe ilişkin bir motivasyona sahip olması adına önemlidir. Böyle bir sistemin ülkemizde nasıl tesis edilebileceğinin araştırılmaya çalışıldığı bu çalışmada durum çalışması deseni kullanılmıştır. Ülkemizde her şehirde il merkezinde Museum Mensch und Natur gibi müzeler kurularak öğrencilerin bu müzelere ziyaretler gerçekleştirmeleri böylece yapmak istedikleri mesleğe karşı merak duymaktan öte motive olmaları sağlanabilir. Böyle bir sistemin ülkemizde de kurulması ile öğrencilerin müzelerden ilgi ve yeteneklerini keşfetmeleri anlamında etkin şekilde yararlanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzeler, bilim merkezleri, meslek eğitimi, meslek seçimi

Tür: Araştırma

Makale Geçmişi

Gönderim: 25.12.2020

Kabul: 25.02.2021

Yayınlanma: 12.03.2021

Sorumlu Yazar:

Pınar TAĞRIKULU

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

Xanthos-Letoon Antik Kentleri /
Antalya-Muğla

Önerilen Atıf

Tagrikulu, P. & Yılmaz, C. (2021). Öğrencilerin meslek seçimi ve kariyer planlamalarında müze ile eğitimin rolü ve önemi. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 3(1), 1-19. <https://doi.org/10.51637/jimuseumed.846747>

Yazarlar Hakkında

Pınar Tağrikulu, 2014 yılından bu yana Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır. Giresun Üniversitesi'nde doktora eğitimine devam etmektedir. Sınıf dışı eğitim, Medya Okuryazarlığı ve Değerler Eğitimi konularında çalışmaları bulunmaktadır. E-mail: pinar.tagrikulu@omu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5221-6888>

Cevdet Yılmaz, 1988 yılından bu yana Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Fen Edebiyat Fakültesi'nde Beşerî ve İktisadi Coğrafya derslerini (nüfus, yerleşme, ekonomik faaliyetler, kırsal kalkınma, turizm ve göçler) vermekte, Eğitim Fakültesi'nde Coğrafya Eğitimi derslerini vermekte, sınıf dışı eğitim ve Coğrafya Eğitimi konularında çalışmalar yapmaktadır. E-mail: cylmaz@omu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0430-619X>

*Bu çalışmanın bir kısmı 6-8 Eylül 2018 tarihlerinde Amasya Üniversitesi'nde düzenlenen Uluslararası Öğrenme, Öğretim ve Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

EXTENDED ABSTRACT

An example from the world is presented in this study as to how museums are used while carrying out guidance. Based on this, making explanations about how this practice can be done in our country is the main purpose of this study.

Method

Case study, one of the qualitative research designs, was used in the present study. Case study is a study in which factors such as environment, individuals, events and processes are investigated in a holistic approach and which focuses on how this affects the relevant situation and how it is affected by the relevant situation (Yıldırım and Şimşek, 2013). In this study, observations were made to record the observation data in the museum visited and the observation data were recorded by taking photos with a camera. After the data were photographed and recorded, interpretations were made on how students can benefit from the artifacts in the museum in the context of discovering their interests and talents. In this sense, the photographs were described and descriptive analysis was used.

Results

In the museum, an important place was given to works with which students can discover their interest in fields such as science and health. The models of limbs such as the brain which show an appearance of the human anatomy are works that can be examined by students who have high level of interest and attention in fields such as medicine and health. Therefore, it will be possible for a student who examines this work to discover that he/she is interested in areas such as health, biology or anatomy and to study to get a place in a higher education institution in line with this interest and to prepare for the future in this direction. Not only will the students realize their field of interest, but also teachers will observe the students examining the works in the museum and discover the students' interests.

Works in which information about DNA sequence and cloning are given are visuals which can be effective in students' discovering their interest in medicine and genetic and in making orientation to this field. It is very difficult for a branch of science such as genetic to arouse interest in students with the technique of direct instruction. However, the models in the museum have features that will be more effective and they are displayed to students and arouse students' interest.

The panels which show the formation of the atmosphere and various weather events and the works in which the present state of the world is provide very detailed information. It is possible for panels which include information and visuals of science branches such as geography, astronomy, geology and geophysics to attract the attention of students who are interested in earth sciences. In this context, it will be possible for a student who realizes that he/she is interested in geography or geology while examining this work to get awareness about his/her career choice.

Earth's formation, current state, inner structure of the earth, core, magma, inner crust, outer crust. The effect of internal forces, volcanic activities caused by the outflow of magma. The effect of internal forces, mountain formation movements, earthquakes...Rocks formed as a result of volcanic activities reaching the earth and the magma getting solid; a piece of andesite, basalt, granite, etc. Students taking these in their hands and exploring these, seeing their weight and density... Wegener Theory, structures under the ocean showing continental drift and related drawings. The formation of clouds, information about meteorology and climatology...Thanks to the sound systems placed in front of the panels, the sound system is used to get information about what each student needs. This is a clue for the supervisor or

teacher to understand how much interest the student has for what. The section where models about stones and crystals are included and information is given can create interest in students about being a geologist, geomorphologist or mining engineering.

The section which includes the visuals and fillings of the certain animals on earth and the subspecies of butterflies in a special window gives detailed information about the field of zoology. It is thought that all these may be effective in students' discovering their interest in zoology. A student who is interested in zoology from childhood and who observes insects during his/her education and a student who studies zoology just because he/she gets just enough score for zoology department will not make the same contribution to science or will not have the same interest in his/her job.

In addition to the stuffed wild animals, in another part of the museum, there are farm animals which people have domesticated and benefited from in economic activities. This way, students can compare natural life and human life and economic activities, and they can know with this first encounter as students born and raised in a city whether they have interest in farming, raising animals and livestock.

Seeing how bakery foods they eat are grown, blended, ground and made into bread, seeing how products are turned into food and meeting a cook here can make it possible for students to realize the interest in cooking and feeling an intrinsic motivation for the job. It is noteworthy to have such works in the museum so that students can discover their interests while deciding for their future.

Conclusion, Discussion and Recommendations

In our country, museums and science centers in which works, models and products of different disciplines are introduced can be used in this way and it can be possible to make students become aware of their interests at an early age. Teachers' observing their students and guiding them in this process is also important in terms of carrying out this process in a healthier way. However, while organizing such activities in museums, students should be allowed to be active, limiting or directing behaviors should not be shown. In this context, our recommendation is similar to the recommendation of Türkmen, Zengin and Kahraman (2018). Trips to museums require getting away from the school environment and this brings along some bureaucratic obstacles. In this sense, the process of getting permission should be easier to overcome these difficulties. In this context, our recommendation is similar to the recommendation of Demir and Tak (2019). There will be a need for effective guidance in the use of museums and science centres so that students can find out their interests. In this sense, it will be effective to provide in-service and pre-service training to teachers and to inform them about how to guide students and how to observe them in this process. In this context, Demir and Tak (2019) made recommendations that support our recommendation. On the other hand, Şar and Sağkol (2013) who emphasized that museum education can be included in in-service trainings and in the curriculum of education faculties to support constructivist education, supports our related recommendation.

Museums which include the models, products, visuals, brochures and guides that introduce professions can be built in each city of our country, enabling students to visit these museums. It can be ensured that these museums are open at all times of the year and they are in cooperation with schools. It may be possible for these students to take more confident steps into the future by participating in such visits, especially for students in secondary school in which the foundation of professional choices is laid. In order to support this process, students can visit places in which the profession they are interested in is carried out. Thus, by witnessing how the profession they are interested in is carried out, the students may realize that their interest is an inner desire rather than curiosity.

When the current situation in Turkey is examined, it can be seen that the main purpose of children and young people in their lives is to get the highest score in exams. Even if the student chooses a field or a goal, exam anxiety can get ahead of this and it becomes more important whether he/she can be successful

in the exam, rather than he/she do the profession he/she chooses because everything depends on being successful in the exam.

High scores needed to pass exams only measure the academic knowledge level of students and their scores contribute to their choices of school and department however, the only thing that matters is not getting a place in the university and studying in a school but getting a good education in line with interests and abilities and performing the profession by loving (Yılmaz ve Tağrikulu, 2018).

GİRİŞ

Ülkemizde ilkökul ve ortaokul çağındaki öğrenciler belli bir müfredat dâhilinde aynı eğitimi almakta ve devamında bu müfredata göre şekillenmiş olan merkezi sınavlara tabi tutulmaktadır. Daha sonra bu sınavlardan alınan puanlara göre ortaokul, lise veya üniversitelere yerleştirilmektedirler. Bu süreç, öğrencilere sunulan öğrenme fırsatları ve değerlendirme bakımından tamamen eşit oldukları ve herkesin başarısına uygun okullara yerleşmesini sağlayan bir sistemdir. Ancak bu uygulama “eğitimde bireysel farklılıkları” büyük ölçüde göz ardı eden bir sistemdir.

Birbirinden zekâ, kişilik ve yetenek boyutlarında farklılıkları olan öğrencilerin bu özelliklerinin hesaba katılmadığı bir eğitim sürecinde yer almalarının, beklenen başarının elde edilmesini sağlayamadığı bilinen bir gerçektir. Oysa kişilerin potansiyelleri, birey ve toplum adına en faydalı olacak şekilde değerlendirilmesi gerekmekte, bu nedenle de her bireyin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak bir alan ve eğitim programı bulunmaktadır (Arslan ve Kılıç, 2000). Böylelikle zenginleşme, daha iyi iş bulma, daha çok gelir ve kalkınmayı sağlamak amaçlanmakta; bu amaca ulaşabilmenin yolu da çocukların ve gençlerin belli programlara yetenek, akademik başarı, kişilik özellikleri ve ilgilerine uygun şekilde yönlendirilmesi ve yerleştirilmelerinden geçmekte; bu nedenle yönlendirme süreci birey ve toplum adına oldukça önemli bir süreç halini almaktadır (Arslan ve Kılıç, 2000). Yetenek ve ilgilerine uygun olan bir alana yönlendirilerek bu doğrultuda öğrenim gören ve bir meslek seçimi yapan bir bireyin kendini geliştirmesinin ve mutlu olmasının yanında insanlığın ve toplumların bilimsel, sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişimleri ve refah düzeylerinin yükselmesi de sağlanmış olacaktır (Dinç, Uzun ve Çoban, 2014).

Öğrenme çıktılarının mesleki yönlendirmede kullanılması gerektiğinden hareketle Avrupa ülkeleri, mesleki eğitim sistemini oluşturmak adına piyasa beklentilerini ve eğitim çıktılarını değerlendirmektedir (Gülmez, 2014). Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde, öğrencilerin kısa süre içinde mesleki bir yetişkinliğe sahip olmalarının önüne geçerek okulu bırakmalarını, zamanından önce meslek seçimi yapmalarını önlemek ve bundan kaynaklanacak olan olumsuz sonuçların önüne geçmek için mesleki yönlendirme zamanı zorunlu eğitimin sonunda olmak, bazen de yönlendirme zorunlu eğitim süresine yayılmış bir şekilde yapılmaktadır (Gültekin, 1998). Ülkemizde ise yönlendirme ve rehberlik boyutlarında rehberlik hizmetlerinin yeterli olmadığı, bu durumun da okullarda rehber öğretmen olmaması ya da sayıca az olmasından kaynaklandığı yönünde bulgular ortaya konulmuştur (Dinç, Uzun ve Çoban, 2014). Öğrencilerin başarılarının etkin şekilde değerlendirilmesi ve programlarda seçimsel derslere daha fazla yer vererek programlarını zenginleştirmiş olan Avrupa Birliği ülkelerinin yönlendirme konusunda başarılı olduklarını ve ülkemizde de zorunlu eğitimde etkili bir yönlendirme sistemi kurulması gerektiğini artık kabul etmeliyiz (Gültekin, 1998). Kademeler arası geçişte ideal bir sistemin, öğrencilerin yetenekleri ve ilgilerine uygun olarak yönlendirilmesi gibi bir özelliğe sahip olması gerektiğini (Dinç, Uzun ve Çoban, 2014), danışmanlar ve okul rehberlik servislerinin devamlı olarak meslekleri tanıtan bilgileri öğrencilere ulaştırmalarının ve öğrencilerin de yetenek, ilgi ve potansiyellerini keşfetmelerine imkân tanınmasının önemini vurgulayan çalışmalar (Kesici, 2007) bu durumun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Nitekim bu durum Milli Eğitim Temel Kanunu’nda Türk Milli Eğitimi’nin

amaçları arasında ele alınırken bütün fertlere ilişkin şu ifadelerle yer verilmektedir: “İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak” (Resmî Gazete, 1973: 1). Ülkemizde tüm ortaokullarda rehberlik servislerinin, rehber öğretmenlerin ve sınıf öğretmenlerinin bu gayrette oldukları bilinse de kademeler arası geçişin bağlı olduğu bir sınav sistemi bulunmaktadır. Kademeler arası geçişlerde öğrencilerin bu sınavlardan aldıkları puanlara bakılmakta dolayısıyla ilgi ve yeteneklere uygun bir seçme ve yerleştirme anlayışından uzaklaşıldığı söylenebilir. Bu durumun, ilgi ve yetenekleri farklı doğrultuda olan öğrencilerin yalnızca puanı oraya yettiği için bir liseye yerleşmesine, belki de hayatı boyunca ilgi ve yeteneğine uygun olmayan bir mesleği yapmak zorunda kalacağına kesin gözüyle bakılabilir.

İlköğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler, gelecekteki hayatlarını etkileyecek kararlar almaları söz konusu olduğunda öncelikle o güne kadar müfredatta gördükleri ve öğrendikleri bilgi ve becerilere bakacaklardır. Bu yüzden öğretmenler, öğrencilerin yetenek ve ilgilerini geliştirmelerine katkı sağlamak ve onların ileriki hayatlarına hazırlanmalarına yardımcı olmak amacıyla öncelikle ilköğretim kurumlarının her aşamasında öğrencilerin yeteneklerinin ve ilgilerinin farkında olacakları ve bu ilgi ve yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olacak çeşitli öğrenme ortamları hazırlamaları gerekmektedir (Demir, 2004).

Günümüzde öğrencilerin ilgilerinin ve yeteneklerinin tespit edilmesinde belli testlerden yararlanılsa da kademeler arası geçişlerde tamamen bu testlerden elde edilen sonuçlara göre hareket edildiği söylenemez. Bu anlamda öğrencilerin ilgilerinin ve yeteneklerinin tespit edilmesinde daha somut adımların atılması ve bu adımlara uygun şekilde öğrencilerin tespit edilen ilgilerine ve yeteneklerine uygun okullara yönlendirilmeleri sağlanmalıdır. Bunu gerçekleştirmede kullanılabilecek etkili yöntemlerden biri de öğrencilere kısa zamanda çok sayıda materyal görme ve dokunma imkânı veren müze ile eğitimidir.

Müze ile Eğitim

Müze ile eğitimin öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin tespit edilmesi ve kademeler arası geçişte yönlendirilmeleri üzerindeki etkilerinin açıklanmasından önce “müze” kavramının açıklanmasının daha yerinde olacağı düşünülmektedir. Müze: “Sanat ve bilim eserlerinin veya sanat ve bilime yarayan nesnelerin saklandığı, halka gösterilmek için sergilendiği yer veya yapı” (Türk Dil Kurumu, 2020) olarak tanımlanmaktadır. Bu yönüyle bakıldığında müzelerin, sanat ve bilime ilişkin eserlerin halka göstermek amacıyla saklandığı mekânlar olduğu anlaşılmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın müzeler iç hizmetler yönetmeliğine göre müze “Kültür varlıklarını tespit eden, ilmi metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın kültür ve tabiat varlıkları konusundaki eğitimini, bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede tesirli olan daimî kuruluştur.” şeklinde tanımlanmaktadır (URL-1).

Bu doğrultuda müzeler, değişen ve gelişen toplum ile ortaya çıkan yeni eğitim kapsamında geçmiş ile kurulan bağı sağlamlaştırmanın ve sanatı sevdirmenin de ötesinde bir role bürünmüş; klasik müzecilikte var olan durağan mekân anlayışının ötesine gidilerek yeni sunum ve anlatım yöntemlerine yer verilen ve kültür ünitesi olarak kurgulanan bir çehreye bürünmüştür (Şar ve Sağkol, 2013). Nitekim gelişmiş Batılı ülkelerde müzeler artık kütüphane, laboratuvar gibi eğitimle birlikte anılan kuruluşlar olarak görülmekte ve öyle inşa edilmeye başlanmışlardır (Hooper-Greenhill 1999: 31). Yaşayan çağdaş müzecilik anlayışına geçişle birlikte günümüzde müzecilik; yapılandırmacı eğitim doğrultusunda dokunarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye de imkân tanıyan bir yapıya kavuşmuş, müze eğitimi dersleri dünyada pek çok ülkede ilk ve ortaöğretim kurumlarının müfredat programları içinde yerini almıştır (Şar ve Sağkol, 2013). 1980’lerden sonra öğretimde araştırma ve deneyimin vurgulanması ve bu anlamda müzelerin okul programlarını destekleyebileceğinin ifade edilmesiyle okul eğitiminde müzeler, daha çok önem

kazanmışlar, dolayısıyla öğretmenler ve öğrenciler müzelerin en önemli hedef kitleleri olarak belirmişlerdir (Tezcan Akmeahmet, 2005). 2016 yılının kasım ayında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan bir protokol kapsamında müze ve ören yerlerini okulların kullanması teşvik edilmiştir (Sivrikaya, 2017). Zaten günümüz koşulları artık eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sınıf duvarları dışına çıkmasını da bir zorunluluk haline getirmiştir (Altın ve Oruç, 2007).

Müzeler, eğitim sistemimizde eskiden bu yana eğitim aracı olarak kullanılan mekânlar olmakla birlikte, müze ziyaretleri çoğunlukla müzeye hızlıca girip vitrinlere bakılıp çıkılması şeklinde gerçekleşmektedir (Altın ve Oruç, 2007). Müze gezilerinde önemli olan öğrencilerin sergilenen materyallere bak-gör-geç şeklinde bir yaklaşımda olmadan, anlayarak ve kavrayarak gözlem yapabilmelerinin sağlanmasıdır (Üztemur, Dinç ve Acun, 2018). Özellikle ilköğretim düzeyinde olan öğrencilerin müzeleri pek çok kırık dökük ve eski eşyanın var olduğu sıkıcı yerler olarak düşündükleri bilinmekte; ancak müzelerin bunca zengin materyale ev sahipliği yapması yönüyle etkili öğretim araçlarına sahip olması, buraların yaşanılan ve tüketilen yerler olmasını gerektirmektedir (Altın ve Oruç, 2007). Zaten artık bakıldığında müzelerin eğitimsel işlevi müze galerilerinde kendiliğinden oluşan durumun da ötesine taşınmış, müzelerin bünyelerinde gerçekleştirilen eğitim birimlerinin programları ile müze-okul iş birliğinin de sağlanması ile eğitime yaratıcı bir değerin katılması mümkün olmuştur (Önder, Abacı ve Kamaraj, 2009). Böylelikle gelecek kuşaklara kültürün aktarılmasında ve eski çağlarda yaşamış olan binlerce yıllık medeniyetlerin eserlerini insanlara sunmakta önemli rolleri olan müzeler, topluma yol gösterebilecek eğitici ve öğretici bir kimliğe bürünmüşlerdir (Bozdoğan ve Sünbül, 2016). Öyle ki bazı müzeler içinde bulundurduğu eser ve modellerle ilgilenen öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini sağlamakta, öğretmenlerin de öğrencilerin bu ilgi ve yeteneklerini fark etmelerine imkân tanımaktadır.

Artık günümüzde sadece arkeoloji ve etnografya gibi temel müzeler değil, şehrin büyüklüğü ve kültüre verdiği öneme göre, oyuncaktan tabiat tarihine oldukça fazla çeşitlilikte müze olduğu ve bunlara her gün yenilerinin eklendiği bir çağda yaşıyoruz. Bu husus da dikkate alınarak, her okulun ayrı ayrı sahip olamayacağı zenginlikte materyalin yine her okulun ziyaret edebileceği bir mekânda toplanmış olması gerçeği öğrencilerin müzelere yönlendirilmeleri için tek başına yeterli bir sebep olarak görülmelidir.

Bu noktada önemli olanın planlı eğitim etkinlikleri ile müzeleri çok disiplinli keşif alanlarına çevirebilmek olduğu ifade edilebilmekte; bunu sağlamanın yolu da etkinliğin niteliği ile eğitim planının okul-müze iş birliği içinde olması ve müze eğitimcileri ile öğretmenlerin uyumlu bir şekilde bir araya gelmelerinin teşvik edilmesinden geçmektedir (Sivrikaya, 2017). Müzeler, öğrencilerin nesneleri ve olayları yerinde incelemelerini sağlaması yönüyle soyut kavramların algılanmasını kolaylaştırırken; müze etkinlikleri ise öğrencilerin sorgulama, araştırma, özgüven edinme ve merak duygusu geliştirmelerinin yanında yaratıcılık ve estetik bakış açılarını pek çok yönden geliştirmekte böylece öğrencilerin toplumsallaşmalarında da müzelerin önemli katkıları olmaktadır (Bozdoğan ve Sünbül, 2016). Bunların yanında müze ile eğitim sayesinde analiz, sentez, karşılaştırma, gözlem yapma, değerlendirme ve kanıtları kullanma gibi pek çok üst düzey düşünce ve becerilerin gelişmesi de mümkün olabilmektedir (Çalışkan ve Çerkez, 2012). Öğrenmeyi kolaylaştıran çeşitli nesnelere ev sahipliği yapması ve bu nesneler ile bağlantılı olarak birbirinden farklı eğitim etkinlikleri sunması yönüyle müzeler, öğrencilerin deneyimler edineceği ideal öğrenme ortamlarıdır (Tezcan Akmeahmet, 2005). Müzeler, esasında düşünce, akıl ve yaratıcılık gücünü barındıran yerler olarak öğrencilere günümüz eğitim sistemi içinde kazandırılmaya çalışılan yaratıcılık ve araştırma-sorgulama gibi becerilere kapı aralamaktadır (Sivrikaya, 2017). Müzelerin işlevleri bunlarla sınırlı kalmamakta, eğitim konusundaki işlevleri günden güne genişlemekte, müzelerin kişilere sağladığı katkı da artarak kendini göstermektedir (Şahan, 2005). Tüm konu alanlarında, çalışılan alana uygun nitelikteki müzelerde çalışmalar yapılmasıyla öğrenmenin de daha kalıcı ve anlamlı olması sağlanmaktadır (Altın ve Oruç, 2007). Bir müze nesnesini inceleyip özelliklerini sıralamak öğrencilerin gözlem becerisini geliştirmekte, karşılıklı bir öğrenme öğretme süreci yaşanmakta, müzelerde, anlamlı öğrenmeler gerçekleştiren öğrenciler, bunu gözlem becerisini iyi kullanabildikleri için sağlamaktadırlar (Üztemur, Dinç ve Acun, 2018). Müzede eğitim yapılmasının ve

müzelere gezi düzenlenmesinin bireylere pek çok önemli katkı sağladığı bilinmektedir. Ancak buralarda eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için, tüm şartların koordineli bir şekilde çalışması gerekmektedir.

Müze gezilerinin gerçekleşmesi; ailelerin izin vermemesi, maddi imkânların boyutu, zaman, güvenlik, yol, uzaklık, kaza riskleri gibi durumlar dikkate alındığında bazen oldukça zordur (Aladağ, Akkaya ve Şensöz, 2014). Bu sorunların yanında bu gezilerin yapılmasının önünde; izin almak için yasal prosedür sorunları ve müzenin okulun ortamından uzak bir şehirde veya ülkede bulunması gibi zorluklar da bulunmaktadır. Böyle bir durumda ise web teknolojileri kullanılarak çözüm yolu bulunabilmekte, hatta pek çok ülkede yer alan müzeler, müzeye gitme imkânı olmayan kişilere sanal müze uygulamaları ile koleksiyonlarını görme şansı sunmaktadır (Bülbül, 2017). Sanal müze uygulamaları ile belki kilometrelerce uzakta bulunan ve belki hiçbir zaman ziyaret imkânı olmayacak bir müze bile internet vasıtasıyla sanal ortamda saatlerce ziyaret edilebilir, çok daha fazla materyal görülebilir. Sanal müze ziyareti etkinliklerinin öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal kazanımlar edinmesinde olumlu katkıları olduğunu (Demirboğa, 2010), derse ilişkin tutumları olumlu etkilediğini (Yıldırım ve Tahiroğlu, 2012) ortaya koyan bazı çalışmalar bulunmaktadır. Buradan yola çıkılarak müzelerden öğrenmeyi sağlayabilmek için müze ortamında bulunmanın şart olmadığı, günümüz şartları ve imkanlarıyla müze ziyaretlerinin önündeki engeller bertaraf edilebilir.

Eğitimde ilgi ve yeteneğe uygun yönlendirmeler yapılmasının öneminden bahsedilerek müzelerin öğrencilerin eğitim kademeleri arasındaki geçişlerinde, yönlendirme işlevi üstlenebilir. Ülkemizde henüz böyle bir sistem oturtulmadığından yapılan bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu anlamda, öğrencilere kademeler arası geçişte yönlendirme amacıyla ziyaret edilen bir müze tespit edilmiş ve bu müzeye gözlem amaçlı bir gezi düzenlenmiştir. Bu gezide şu sorulara cevap aranmıştır:

- Bu müzede öğrencileri kademeler arası geçişlerde ilgi ve yeteneklerine uygun olarak yönlendirmek amacıyla ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- Bu müzede gerçekleştirilen uygulamalar ülkemizde de yapılabilir mi?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan ve bir duruma ilişkin ortam, bireyler, olaylar ve süreçler gibi etmenlerin bütüncül bir yaklaşımla araştırıldığı, ilgili durumu nasıl etkilediği ve ilgili durumdan nasıl etkilenildiği üzerine odaklanılan bir çalışma şekli (Yıldırım ve Şimşek, 2013) olarak tanımlanan durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmasında bir birey, bir grup, bir kurum ve bir ortam çalışılacak durumlara örnek teşkil eder (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada betimsel, var olan durumun neye benzediğini göstermek için bir ya da iki örnek kullanan bir sistem olarak tarif edilen (Datta 1990; akt: Davey, 1990) tanımlayıcı durum çalışmasına uygun hareket edilmiştir. Bu çalışmada da bir kurum olarak Museum Mensch und Natur seçilmiş, öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini keşfetmeleri bağlamında bu müzedeki eserlerden nasıl etkilendikleri veya etkilenebilecekleri üzerinde durulmuştur.

Araştırma Ortamı

Araştırmada Almanya'nın Münih şehrinde bulunan Museum Mensch und Natur'a gidilmiş, bu müzede yer alan eserlerin öğrenciler ve öğretmenler tarafından nasıl kullanıldığı hakkında eleştirel gözle değerlendirmeler yapılmıştır. Müze ziyaretleri 2018 yılının mayıs ayında yapılmış, yeterli zaman ayrılarak, müze içinde amaca uygun olarak ayrıntılı gözlem ve incelemelerde bulunulmuştur.

Bununla yetinilmemiş, daha sonra müzenin web sayfaları taranmış, ziyaret esnasında farkına varılmayan diğer özellikleri ve hizmetleri tespit edilmiştir. Örneğin; okul ziyaretlerinin randevu usulü ve programlı olması, öğrenim çağındaki çocuklar için her kademeye ayrı ayrı rehberler eşliğinde bilgi verilmesi, deneylere aktif katılım sağlanması, çocukların edindiği bilgi ve becerilerin gündelik hayatta devamı için özellikle yetişkin eğitime ayrı bir önem verilmesi, gerek öğrenci gerek ebeveynlerin müze ziyaretlerinden sonra aktif birer araştırmacı ve çevrelerinde olup bitenler konusunda farkındalık oluşturularak müzeyle temas halinde olmalarının sağlanması, bu yolla hayat boyu eğitim modelinin uygulanması, son olarak (2020 yılı içinde pandemi nedeniyle öğrencilerin evde kalmaları sonucu) müzedeki uzmanların daha önce temas kurdukları bu öğrenciler ve velileri ile sanal ortamda buluşarak bilimsel faaliyetlere nasıl devam ettikleri ayrıntılı olarak gözlemlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Gözlenen ortamın kaydedilmesinde fotoğraflar kullanılabilir. Fiziksel ortamı ayrıntılı olarak tanımlamaktansa fotoğraf çekmek ve çekilen bu fotoğraflardan yola çıkılarak tanımlama yapılması mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu anlamda müzede gözlem verilerinin kaydedilebilmesi için gözlemler yapılmış ve bu gözlem verileri (müze içinde fotoğraf çekmenin serbest olması nedeniyle) fotoğraf makinesi ile fotoğraflar çekilerek kaydedilmiştir. Bazı fotoğraflar için daha tanımlayıcı ve net görünümünden dolayı müzenin web sayfalarından ve müzeyi tanıtan broşürlerden faydalanılmak istenmiş, fakat bunların zaten rahatlıkla web ortamında görebilmeleri nedeniyle, metin içinde Foto 6 ve 9 hariç, bu yola başvurulmamıştır. Bu iki fotoğrafın kullanılmasındaki amaç ise müze içinde öğrenci-öğretmen-materyal ilişkisini göstermek içindir. Bunun dışında müze içinde öğretmen, öğrenci, veli ve diğer ziyaretçilerle ilgili görsellerde kişilere ait etik ihlali doğurabilecek sorunlardan kaçınmak için fotoğraf çekimleri zamana yayılmış, materyallerin başlarında kimsenin olmadığı anlar kaydedilmiştir. Bu hususta özel çaba sarf edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin fotoğraflanarak kaydedilmesinin ardından, müzede yer alan eserlerden öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini keşfetmeleri bağlamında nasıl faydalanacaklarına ilişkin yorumlamalar yapılmıştır. Bu anlamda fotoğraflar betimlenmeye çalışılmış, betimsel analiz kullanılmıştır. Bu çalışmada veriler betimsel analize uygun olarak ve gözlem süreçlerinde kullanılan boyutlar dikkate alınarak (Yıldırım ve Şimşek, 2013) yapılmıştır. Bu müzede var olan eserlerden öğrencilerin nasıl yararlandığından yola çıkılarak ülkemizde de müzelerden eğitim öğretim süreçlerinde en etkin şekillerde yararlanılabilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

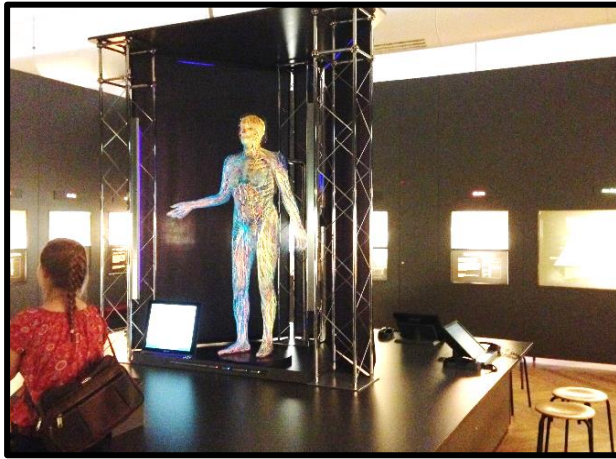
BULGULAR ve YORUMLAR

Ülkemizde öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde ve bu değerlendirmeler sonucunda okullara yerleştirilmelerinde birbirinden farklı sınavlar yapılagelmiştir. Ancak öğrenciler birbirinden farklı da olsa yine sınavlarla değerlendirilmiş dolayısıyla öğrencilerin belli okullara yerleşmeleri sınavlardan alınan puanlara bağlı kalmıştır. Bu durum, öğrencilerin ilgilerinin ve yeteneklerinin çoğu zaman göz ardı edilmesine sebep olmuş, temelde çok farklı ilgi ve yeteneklere sahip olan öğrenciler, bu ilgi ve yeteneklerinin çok ötesinde mesleklere yönelmiş veya yönlendirilmişlerdir. Bunun altında yatan en önemli neden ülkemizde öğrencilerin akademik başarılarının daha çok önemsenmesidir. Bireysel ilgi ve yetenekler ise daha çok “hobi” şeklinde icra edilebilecek boyutlarda kendini göstermektedir. Bu nedenledir ki zaman zaman belli mesleklere sahip olan kişilerden aslında çok daha farklı bir mesleği yapmak istedikleri işitilmektedir. Bu durum da bireylerin meslek seçimlerinde ilgi ve yeteneklerine uygun yönlendirmelerde bulunulmadığının bir göstergesidir.

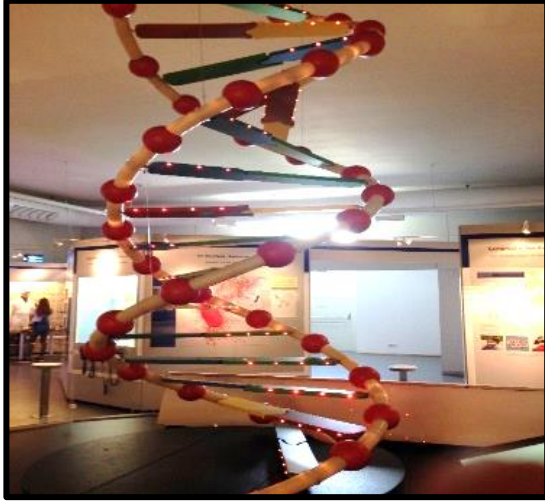
Öğrencilerin bir üst eğitim kurumuna geçişlerinde ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirilmeleri oldukça önemlidir. Bunu gerçekleştirmek adına öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin tespit edilebilmesini sağlayan testler geliştirilmiştir. Test ağırlıklı uygulamaların yanında, öğrencilerin gözlemlenmesi sayesinde de ilgi ve yeteneklerini tespit etmek mümkün olabilir. Bunun da ötesinde eğitici bir müze ziyareti ile öğrencilerin kendi ilgi alanlarını keşfetmeleri ve geleceğe kendinden daha emin adımlarla ilerlemeleri mümkün olabilir. Bunu gerçekleştirebilmek için müzelerden yararlanmak mümkündür. Almanya-Münih'te bulunan Museum Mensch und Natur bu uygulamanın gerçekleştirildiği müzelerden biridir. Müzede yer alan eserler, birbirinden farklı ilgi alanlarına hitap etmektedir. Bu anlamda bu eserlerin ve modellerin öğrenciler tarafından incelenmesi ile ilgilerini keşfetmeleri mümkün olabilmektedir. Eserlerden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Müzede öğrencilerin Fen Bilimleri ve Sağlık gibi alanlara olan ilgilerini keşfedebilecekleri nitelikte eserlere önemli bir yer verilmiştir (*Foto 1,2*). İnsan anatomisine dair bir görünümünü ortaya koyan model ve beyin gibi uzuvların modelleri daha çok tıp, sağlık gibi alanlarda ilgi ve dikkat düzeyi yüksek olan öğrenciler tarafından incelenebilen eserlerdendir. Dolayısıyla bu eseri inceleyen bir öğrencinin Sağlık, Biyoloji ya da Anatomi gibi alanlara alakası olduğunu keşfederek ilgisi doğrultusunda bir üst öğrenim kurumuna girebilmek için çalışması ve geleceğe bu doğrultuda hazırlanabilmesi mümkün olabilecektir. Yalnızca öğrencinin kendi ilgi alanını fark etmesinden de öte öğretmen de müzedeki eseri inceleyen öğrenciyi gözlemleyerek onun ilgi alanlarını keşfetmekte, belki ileride ona danışmanlık yapma durumunda kaldığında doğru yönlendirme yapabilecek bilgiye sahip olmaktadır.

Fotoğraf 1-2. Öğrencilerin Tıp, Sağlık ve Fen Bilimleri gibi alanlarda ilgilerini uyandırabilecek nitelikte eserler; sinir sistemi ve beynin organizasyonu, sinir hücrelerinin yapısı ve diğ.

DNA dizilimi ve klonlamaya ilişkin bilgilerin verildiği eserler öğrencilerin Tıp ve Genetik bilimine olan ilgilerini keşfetmelerinde ve bu alana doğru bir yönelim gerçekleştirmelerinde etkili olabilecek görsellerdendir (*Foto 3,4*). Genetik bilimi gibi bir bilim dalının düz anlatım tekniği ile öğrencilerde ilgi uyandırması oldukça zordur. Fakat müzedeki modeller çok daha etkili olabilecek özelliklere sahip olup öğrencilere sergilenmekte ve onların ilgilerini çekmektedir.

Fotoğraf 3-4. Öğrencilerin Tıp ve Genetik gibi alanlardaki ilgilerini uyandırabilecek nitelikte eserler; DNA yapısı ve işlevi, genetiği değiştirilmiş organizmalar, klonlar, kök hücreler, insanlar ve çevre için genetik mühendisliği, riskler ve fırsatlar.

Atmosferin oluşumu ve çeşitli hava olaylarının yer aldığı panolar ile dünyanın bugünkü halinin yer aldığı eserler oldukça detaylı bilgiler sunmaktadır (Foto 5,6). Coğrafya, Astronomi, Jeoloji, Jeofizik gibi bilim dallarına ait bilgilendirmelerin ve görsellerin yer aldığı panoların, daha çok yer bilimlerine ilgi duyan öğrencilerin dikkatini çekmesi muhtemeldir. Bu kapsamda bu eseri incelerken Coğrafya veya Jeoloji bilimine ilgi duyduğunu fark eden bir öğrencinin meslek seçimi hakkında bir farkındalığa ulaşması mümkün olabilecektir.

Fotoğraf 5-6. Astronomi ve Coğrafya bilimine ilişkin mesleklerle yönelik ilgi uyandırabilecek nitelikte eserler. Bu bölümde görsel ve işitsel araçların birlikte kullanımı (Fotoğraf 6: URL-2)

Yerkürenin oluşumu, mevcut durum, dünyanın içyapısı, çekirdek, magma, iç kabuk, dış kabuk. İç kuvvetlerin etkisi, magmanın yeryüzüne çıkışı ile oluşan volkanik faaliyetler (Foto 7,8). Yine iç kuvvetlerin etkisi, dağ oluşum hareketleri, depremler... Volkanik faaliyetlerin yeryüzüne ulaşması magmanın katılaşması sonucunda oluşan kayalar; andezit, bazalt, granit ve diğerlerinden birer parça. Öğrencilerin ellerine alıp bunları keşfetmesi, ağırlıklarını ve yoğunluklarını görmeleri... Wegener Teorisi, okyanus altında bulunan ve kıtaların kaymasını gösteren yapılar ile ilgili çizimler. Bulutların oluşumu, Meteoroloji ve Klimatoloji ile ilgili bilgiler vd. (Foto 8). Panoların önlerine konulan ses sistemleri sayesinde hangi öğrenci neye ilgi duyuyorsa o konuda bilgi edinmek için ses sisteminden faydalaniyor. Bu da başlarındaki gözetmen veya öğretmenler için öğrencinin neye ne kadar ilgisi olduğunu anlaması için birer ipucu oluyor.

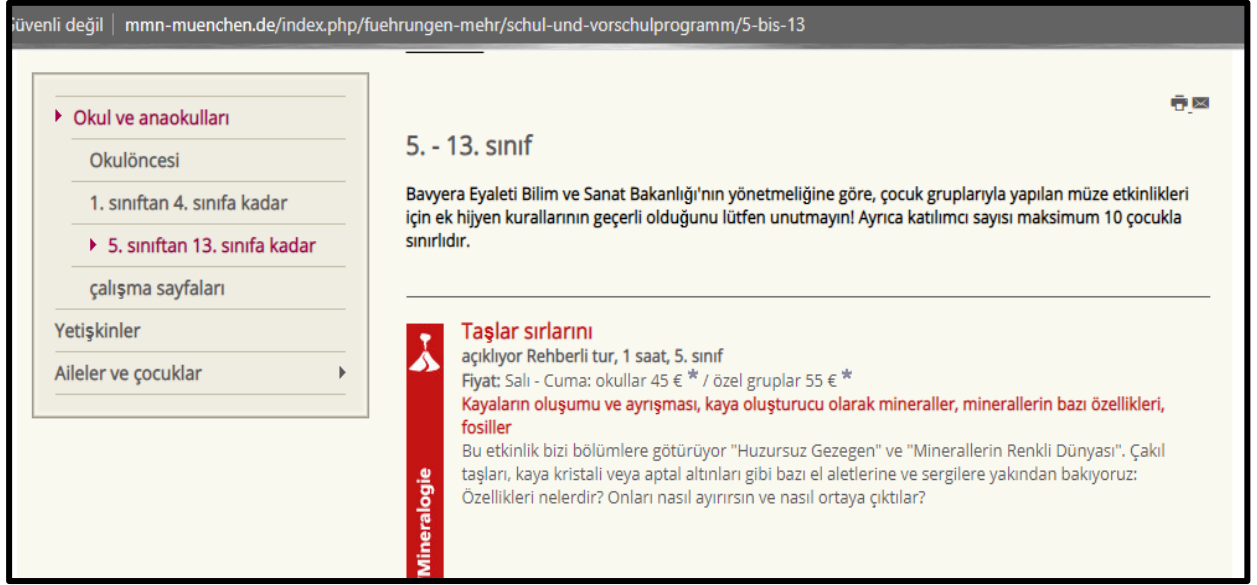

Fotoğraf 7-8. Öğrencilerde yerin yapısı, volkanik faaliyetler ve depremler, atmosferin yapısı ve bununla ilgili (yağış, rüzgâr vd.) oluşumlar. Bütün bunlar jeolojiden meteorolojiye birçok meslek alanı hakkında ipuçları sunmaktadır.

Taşlara ve kristallere ilişkin modellerin yer aldığı ve bilgilendirmelerin yapıldığı bir başka kısım ise öğrencilerde Jeolog, Jeomorfolog veya Maden Mühendisi olmak yönünde ilgi uyandırabilir. Burada kayaların oluşumu ve ayrışması, kaya oluşturucu olarak mineraller, minerallerin bazı özellikleri, fosiller çakıl taşından kayaların kristal yapısına kadar birçok materyal üzerinden bilgi sunulmaktadır (Foto 9). Normal şartlarda öğrencilerin her biri farklı yerlerden çıkarılan bu taşları ve mineralleri bir arada görüp bunlara ilişkin bilgiler edinmeleri çok kolay değildir. Bu müzede ise pek çoğu bir arada bulunmakta ve yaş ve seviyelerine göre rehberler eşliğinde (Foto 10) öğrencilerin ilgilerine sunulmaktadır.

Fotoğraf 9. Öğrencilerin maden mühendisliği, yeraltı kaynaklarının değerlendirilmesi, değerli ve değersiz taşlar üzerinde uzmanlaşma konularında ilgilerini uyandırabilecek bilgi aktarımı (URL-3).

Fotoğraf 10. Web sayfasında müzedeki materyallerin (ör. Foto 9 ile ilgili olanların) öğrenci, yetişkin ve ailelere yönelik eğitim programları içinde sunumu ile ilgili duyurular (Google Çevirisi) (URL-4).

Yeryüzünde belli başlı hayvan türleri ile özel bir camekân içinde kelebek örneği üzerinden en alt türlere ait görsel ve dolguların yer aldığı bu bölüm Zooloji biliminin ilgi alanıyla ilgili kapsamlı bilgiler vermektedir (Foto 11,12). Bütün bunların öğrencilerin Zoolojiye olan ilgilerini keşfetmelerinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu durumda öğrencilerin önemli bir kısmı, daha bir göz önünde olan Öğretmenlik, Doktorluk, Avukatlık gibi meslekleri seçerken, bunların yanında Zooloji gibi alt araştırma dallarına ilgi duyan öğrencilerin bu ilgileri de ortaya çıkarılmış olacaktır. Daha çocuk yaşta Zoolojiye ilgi duyan ve eğitim süreci boyunca böcekleri gözlemleyen, onlarla ilgilenen bir öğrenci ile üniversite sınavında puanı oraya yetti diye Zooloji okuyan bir öğrencinin gerek bilime katkısı gerekse işini severek yapması aynı olmayacaktır.

Fotoğraf 11-12. Öğrencilerin Zooloji, botanik ve biyoçeşitlilik ile ilgili alanlara yönelik ilgilerini uyandırabilecek, onları meraklandırarak bilim insanı olmaya teşvik edebilecek nitelikte eserler.

Camekân içindeki doldurulmuş vahşi hayvanlara ilave olarak müzenin başka bir bölümünde de insanların evcilleştirdiği ve ekonomik faaliyetlerinde onlara yardımcı olan, onlardan faydalandıkları çiftlik hayvanları ve bunların yetiştirildiği, tarımsal faaliyetlerle birlikte üretiminin sağlandığı çiftlik hayatı bulunmaktadır (Foto 13,14). Böylece öğrenciler doğal hayat ile beşerî hayat ve ekonomik faaliyetleri karşılaştırmakta, özellikle çiftçiliğe ilgileri varsa, hayvan yetiştirmek, besicilik yapmak gibi

merakları varsa, şehirde doğup büyüyen öğrenciler olarak ilgilerinin olup olmadığını bu ilk karşılaşma ortaya çıkarmış olacaktır.

Fotoğraf 13-14. Özellikle kent ortamında büyüyen öğrencilerin çiftlik hayvanlarının neler olduğunu anlayabilecekleri, çiftçilik ve hayvan yetiştiriciliğiyle ilgili mesleklere yönelimleri için ilgilerini uyandırabilecek nitelikte eserler.

Öğrencilerin yedikleri gıdaların çeşit ve özellikleri, bunların vitamin, karbonhidrat, yağ, protein özellikleri, çeltik, buğday, mısır gibi temel tahılların yetişme ortamları, bunların dünyadaki dağılışı, örneğin Almanya’da niçin çeltik yetişmediği, bulunulan coğrafyanın verdiği imkanlar veya sınırlılıkların neler olduğu, gıda mühendisliğinden fırıncıya, lokantadaki aşçıya kadar oldukça geniş bir yelpazede insan faaliyetlerinin konu edildiği bölüm de öğrencilerin oldukça ilgisini çekmektedir. Bu bölümde misal unlu gıdaların nasıl yetiştiği, harman edildiği, sonrasında öğütüldüğü ve ekmek haline geldiğini görmeleri, devamında mahsullerin nasıl yemeğe dönüştüğü, burada bir aşçıyla karşılaşmaları, bu arada çiftçiliğe, gıda mühendisliğine veya aşçılığa duyulan ilginin farkına varılması ve mesleğe dair içsel bir motivasyon hissedilmesi mümkün olabilir. Geleceğe yönelirken öğrencinin ilgisini keşfedebilmesi adına bu gibi eserlerin müzede bulunması kayda değerdir (Foto 15,16).

Fotoğraf 15-16. Gıdaların başlıca özellikleri, dünyanın farklı ülkelerindeki beslenme ve yeme kültürü, sağlıklı beslenme aşçılık alanına dönük ilgilerini uyandırabilecek nitelikte eserler.

Müze fen ağırlıklı olmakla birlikte özellikle tarımsal faaliyetler, toprağın kullanımı ve arazi değişimlerine de geniş yer vermiştir. Bunlar içinde ormanların tahrip edilerek tarım alanı açılması, sonrasında tarım alanlarının yanlış arazi kullanımı ile çölleşmesi konularına yer verilmiştir. Bu bağlamda aynı salonda

kırsal arazi kullanımı ile gelişmekte olan ülkelerde sıkça rastlanan ve gecekondulaşma olarak karşımıza çıkan kentsel arazi kullanımına da yer verilmiştir (Foto 17,18).

Fotoğraf 17-18. Öğrencilerin kırsal arazi kullanımı ve kentleşme gibi konularla ilişkili olarak şehir bölge planlama, mimarlık gibi mesleklere yönelmelerini sağlayacak materyaller.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Müzelerin artık eğitim öğretim sürecinde öğrencilere olan katkısı bilinmekte bu anlamda literatürde de müzelerin eğitim süreçlerinde kullanılmasının gerekliliği ele alınmaktadır. Eğitim öğretim süreçlerinde başarıyı artırmak ve öğrencileri başarıya odaklamak için etkili bir yöntem olarak kullanılmaya başlanan müzelerin, öğrencileri kademeler arası geçişte de ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirebilmesi mümkündür.

Müze denilince Türkiye'de hemen akla gelen pek çok müze bulunmaktadır: Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Hatay Arkeoloji Müzesi, Afyonkarahisar Arkeoloji Müzesi, Adana Karatepe Açık hava Müzesi, Eski Şark Eserleri Müzesi, Konya Mevlâna Müzesi, Topkapı Sarayı Müzesi, Resim ve Heykel Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzesi (Meydan ve Akkuş, 2014). Ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzeler genellikle arkeoloji müzeleri iken bu müzelerin dışında bir de diğer kurumlara bağlı müzeler bulunmaktadır; bu müzelere Cumhurbaşkanlığı'na Bağlı Müzeler (Ankara - Atatürk'ün Mekânı Müze Köşk), Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Müzeler (Ankara - 100. Yıl Kız Teknik Öğretim Müzesi), Genelkurmay Başkanlığı'na Bağlı Müzeler (Ankara - Anıtkabir), Tarım ve Orman Bakanlığı'na Bağlı Müzeler (Ankara - Atatürk Evi, Türkiye Ormancılık Müzesi), MTA Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Müzeler (Ankara - MTA Tabiat Tarihi Müzesi), TRT'ye Bağlı Müzeler (Ankara - TRT Müzesi ve Ulusal Kurtuluş Sergisi), Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Müzeler (Ankara - Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu Müzesi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne Bağlı Müzeler (Ankara - ODTÜ Müzesi), Hacettepe Üniversitesi'ne Bağlı Müzeler (Ankara - Mehmet Akif Ersoy Müze Evi), Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Müzeler (Ankara - T.C. Ziraat Bankası Müzesi), Ankara Üniversitesi'ne Bağlı Müzeler (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi "Oyuncak Müzesi"), Ankara - Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Gazi Üniversitesi'ne Bağlı Müzeler (Ankara - Eğit-Der Eğitim Özel Müzesi, Özel Müzeler (Ankara - Beypazarı Kültür ve Tarih Müzesi, Erzincan Kemaliye Ocak Köyü Özel Müzesi, Ankara - Hacı Bayram Camii, İstanbul - Tekel Müzesi, Karabük Kardemir Demir Çelik Müzesi) örnek teşkil etmektedir (Güngör Atik ve Keleş, 2019: 65).

Görüldüğü üzere ülkemizde kapsamı oldukça geniş ve birbirinden farklı nitelikte pek çok müze bulunmaktadır. Tarihi, kültürel, sanatsal pek çok eserin sunulduğu müzeler bu yönüyle ziyaretçilerin ilgi

ve meraklarına hitap etmekte, görsel bir şölene ev sahipliği yapmaktadırlar. Ayrıca milli ve manevi pek çok değerimizi bünyesinde barındırarak adeta ülkemizin kıymetli eşyalarının bulundurulduğu bir sandık görevi görmektedirler. Bu müzeler yıl içinde binlerce ziyaretçiye kapılarını açmakta eserlerini bu ziyaretçilere sunmaktadırlar.

Müzelerin sergileme biçimleri ile müze ziyaretçileri arasında kendiliğinden bir ilişki doğmakta, karşılıklı bu bağ sayesinde ziyaretçilerin ilgi alanları ve yaşlarına uygun olarak bir öğrenme durumu da yaşanmaktadır (Önder, Abacı ve Kamaraj, 2009). Aslında müze ziyaretçisi kavramından da ziyade müze kullanıcısı kavramının kullanılması daha yerinde olacaktır. Çünkü müzelere gidilmesinden esas amaç müzelere gidip oradaki eserleri görüp çıkmaktan ziyade bu eserlerden en güzel şekillerde yararlanabilmek, onlardan ilham alabilmektir.

Geride kalan 20. yüzyılın içinde, halka daha da yakınlaşan müzeler, toplumun ve toplum içinde özellikle çocukların eğitiminde doğrudan katkısı olan ve bu alanda hizmet veren bir kurum haline gelmiş; müzelerin eğitimsel işlevi kendiliğinden oluşan bir hal olmaktan da öte artık müzelerin bünyelerinde oluşturulan eğitim birimlerinin programları ve okul-müze iş birliği ile gerçekleşmektedir (Önder, Abacı ve Kamaraj, 2009). Okulların müzelere planlı geziler gerçekleştirmesi ve burada planlı programlı öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilmesi ile müzeler, eğitimsel işlevlerini yerine getirmektedir.

Yapılan etkinlikler ile müzeler ve tarihi mekânlar adeta bir eğitim ortamı halini almakta, öğrenciler buralarda yaparak yaşayarak öğrenmekte, bu durum da düşünme becerilerinin gelişmesinde önemli rol oynamaktadır (Güngör Atik ve Keleş, 2019). Müzelerde gerçekleştirilen uygulamalar ile öğrenciler aktif öğrenme sürecinde en etkin kişi haline gelmektedirler (Çalışkan ve Çerkez, 2012). Öğrencilerin bu aktif öğrenmeleri akademik anlamda onlara faydalı olurken diğer yandan da bu çalışmada ele alınan müze örneğinde olduğu gibi karar verme süreçlerinde onlara yardımcı olabilmektedir.

Museum Mensch und Natur adlı müze bu anlamda öğrencilere pek çok farklı görsel, model ve eserle kapılarını aralamakta ve sundukları ile öğrencilerde mesleki ilgi alanlarına yönelik bir farkındalık oluşturabilmektedir. Doğa, Coğrafya, Tarih, Biyoloji gibi birbirinden farklı disiplinlerin ürünü olan materyallere ev sahipliği yapması yönüyle bu müze öğrencilere, ilgi alanlarına yönelik ürünleri incelemeleri adına büyük bir fırsat sunmaktadır. Almanya'da bulunan bu müzeye okullar öğrencilerini ziyarete götürmekte ve burada pek çok aktivite yapılmaktadır. Öğrencilerin ilgi duydukları nesnelere daha çok yönelmeleri ve mesleki anlamda kendilerinde olan potansiyeli fark edebilmeleri adına bu ziyaretler oldukça etkili olmaktadır. Öğretmenlerin de bu ziyaretlerde öğrencilerini gözlemlemeleri ile bu etki daha da güçlenmekte, öğrencinin ilgi alanını öğretmen de fark edebilmektedir. Bu durum, bir üst eğitim kurumuna yönlendirme sistemi ile geçiş yapılmasına imkân tanıyan Almanya'da, oldukça doğru yönlendirmeler yapılması adına önemli bir fırsat iken, ileride yaptığı meslekten hoşnut olan dolayısıyla mutlu, umutlu bireylerin topluma kazandırılması adına da oldukça önemlidir.

Ülkemizde birbirinden farklı disiplinlere ait eserlerin, modellerin ve ürünlerin tanıtıldığı müzeler ve bilim merkezlerinden de bu şekilde faydalanılarak öğrencilerin ilgi alanlarını çok erken yaşlarda fark etmeleri sağlanabilir. Öğretmenlerin bu süreçte öğrencilerini gözlemlemeleri ve onlara rehberlik etmeleri de sürecin daha sağlıklı yürütülmesi adına önemlidir. Ancak müzelerde bu gibi faaliyetlerin düzenlenmesi sürecinde öğrencilerin etkin olmalarına müsaade edilmeli, kısıtlayıcı veya yönlendirici tavırlar sergilenmemelidir. Bu anlamda önerimiz Türkmen, Zengin ve Kahraman'ın (2018) önerisiyle benzerdir. Müzelere gezi düzenlemek için okul çevresinden uzaklaşmakta bu durum da birtakım bürokratik engelleri beraberinde getirmektedir. Bu anlamda bu zorlukların aşılabilmesi adına izin alma sürecinin daha kolay olması gerekmektedir. Önerimiz bu anlamda Demir ve Tak'ın (2019) önerisiyle benzerdir. Müzelerin ve bilim merkezlerinin öğrencilerin ilgi alanlarını ortaya çıkarabilmeleri için kullanımında etkili bir rehberlik ihtiyacı olacaktır. Bu anlamda öğretmenlere hizmet içi ve hizmet öncesi eğitimler verilmesi ve süreçte öğrencilere nasıl rehberlik edecekleri ve onları nasıl gözlemleyebilecekleri

konusunda bilgilendirilmeleri oldukça etkili olacaktır. Bu anlamda Demir ve Tak (2019) ilgili önerimizi destekler nitelikte öneriler sunmaktadır. Öte taraftan müze eğitiminin yapılandırmacı eğitime destek olacak nitelikte hizmet içi eğitimlerle ve Eğitim Fakülteleri kapsamında müfredatta yer alabileceğini vurgulayan Şar ve Sağkol (2013) ilgili önerimize destek vermektedir.

Ülkemizde her şehrin il merkezinde meslekler ve bu mesleklere ilişkin tanıtıcı nitelikte modellerin, ürünlerin, görsellerin, broşürlerin ve rehberlerin yer aldığı müzeler kurularak öğrencilerin bu müzeleri ziyaret etmeleri sağlanabilir. Bu müzelerin yılın her zamanı açık olması ve okullar ile iş birliği içinde olması sağlanabilir. Özellikle mesleki tercihin temellerinin atıldığı ortaokul dönemindeki öğrencilerin bu tür ziyaretlere katılmalarıyla bu öğrencilerin geleceğe kendinden daha emin adımlarla ilerlemeleri mümkün olabilir. Bu süreci destekleyebilmek adına öğrencilerin ilgi duydukları mesleğin yapıldığı yerlere ziyaretler gerçekleştirilmesi de sağlanabilir. Böylelikle öğrenciler ilgi duydukları mesleğin yapılışına da şahit olarak ilgilerinin meraktan öte içsel bir istek olduğunun farkına varabilirler.

Museum Mensch und Natur öğrencilere içinde bulunan pek çok eser, model ve görsel ile pek çok farklı mesleğe yönelik bir farkındalık yaratmaktadır. Bu anlamda ülkemizde de bu tür müzelerin kurulması ve öğrencilerin bu gibi müzelerden yararlanmaya teşvik edilmeleri gerekmektedir. Almanya'daki müzede öğretmenlerin öğrencilerle birlikte bu müzelere gittikleri, süreçte onlara yönlendirmeler yaptıkları ve onları gözlemlediklerinden hareketle ülkemizde de öğretmenlere bu konuda hizmet içi eğitimler verilebilir. Dolayısıyla öğretmenlerin müzeleri, öğrencilerinin ilgi ve yeteneklerini keşfetmeleri adına etkin kullanabilmeleri için bir donanıma sahip olmaları sağlanabilir. Okulların gezi programlarında müze gezilerinin mutlaka yer alması sağlanmalı, öğretim programında müzelerden etkin yararlanmak için planlı programlı etkinliklere yer verilmelidir. Aynı şekilde müzeler de buna hazır olmalı, müzelerdeki idareciler ve onların idaresindeki rehberler ve görevliler ziyarete gelen öğrencilerin zihinlerinde çok daha fazla uyarım oluşturabilmelerinin yollarını aramalıdır. Sergiler ve koleksiyonlar bir yıldan diğerine değiştirilmeli, durağanlıktan hareketliliğe geçilmeli, büyük kardeşin küçük kardeşe: "ben gittim şu var başka bir şey yok" demesi yerine, "her şey her yıl değişiyor, bu sene acaba ne var?" diyebileceği şekilde her yıl ilgi uyandırmalı, müzeler her yaşa hitap etmelidir.

Sınavlar, öğrencilerin akademik bilgi seviyelerini ölçüp alınan puanlar ile okul ve bölüm tercihi yapmalarına katkı sağlamakta ancak önemli olan yalnızca bir bölümü kazanmak ve okumak değil, ilgi ve yetenekler doğrultusunda iyi bir eğitim alarak sahip olunan mesleği severek icra edebilmektir (Yılmaz ve Taşrikulu, 2018). Bu anlamda müze gezilerinin öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini keşfedebilmelerine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmesi, öğrencilerin geleceğe emin adımlarla yürüyebilmeleri için önemli bir girişim olacaktır.

Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmaya, ikinci yazar Museum Mensch und Natur isimli müzeye giderek verilerin toplanması ile, birinci yazar ise elde edilen verilerin analiz edilmesi ve değerlendirilmesi ile katkı sağlamıştır. Her iki yazar makalenin yazımı konusunda ortak katkı sağlamışlardır.

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışmada fotoğraflar veri kaynağı olarak kullanıldığından Etik Kurul Raporu'na gereksinim duyulmamıştır.

KAYNAKÇA

- Aladağ, E., Akkaya, D. ve Şensöz, G. (2014). Sosyal Bilgiler dersinde sanal müze kullanımının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 199-217.
- Altın, B. N. ve Oruç, S. (2007, 15-17 Kasım). *Tarih ve coğrafya eğitiminde müze eğitimi ve yaratıcı drama*. 1. Ulusal İlköğretim Kongresi, Ankara, Türkiye.
- Arslan, M. M. ve Kılıç, Ç. (2000). Bazı Avrupa ülkelerinde ve Türkiye’de zorunlu eğitimde yönlendirme çalışmalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148.
- Bozdoğan, K. ve Sünbül, A. M. (2016). Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin ‘müze’ kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (31), 107-127.
- Bülbül, H. (2017). Müze ile eğitimde bir seçenek olarak “second life” müzeleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 167-180.
- Çalışkan, H. ve Çerkez, S. (2012). Sosyal Bilgiler derslerindeki müzeyle eğitim uygulamalarının öğrenci görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(1), 162-173.
- Davey, L. (1990). The application of case study evaluations. *Practical assessment, research and evaluation*, 2(9), 1-2. <https://doi.org/10.7275/02g8-bb93>
- Demir, A. ve Tak, İ. (2019). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin müze ile eğitime yaklaşımları (Tokat ili örneği). *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 1-18.
- Demir, K. (2004, 6-9 Temmuz). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin geliştirmesi ile ilgili düşünceleri*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya, Türkiye.
- Demirboğa, E. (2010). *Sanal müze ziyaretlerinin öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal kazanımları üzerindeki etkileri*. (Yayın No. 279618) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi.
- Dinç, E., Uzun, C. ve Çoban, O. (2014). Eğitimde kademeler arası geçişle ilgili öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 209-235.
- Gülmez, I. (2014). Avrupa Birliği ülkelerinde mesleki yönlendirmelerin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 5(9), 93-129.
- Gültekin, M. (1998). Türkiye ve Avrupa Birliği’ne üye bazı ülkelerde zorunlu eğitim. Hakan A. (Ed.), *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler* (ss.71-92). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Güngör Atık, G. ve Keleş, H. (2019). Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı kapsamında aday tarih öğretmenlerinin jandarma müzesi hakkındaki görüşleri. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 4(1), 64-76.
- Hooper-Greenhill, E. (1999). *Müze ve galeri eğitimi*. (Çev. Meltem Örgü Evren, Emine Gül Kapçı), Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Kesici, Ş. (2007). Şube rehber öğretmenlerinin görüşlerine göre 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin rehberlik ve danışma ihtiyaçları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 365-383.
- Meydan, A. ve Akkuş, A. (2014). Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (29), 402-422.
- Önder, A., Abacı, O. ve Kamaraj, I. (2009). “Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı projesi”: İstanbul Arkeoloji Müzesi’ndeki Marmara örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 103-117.
- Resmî Gazete (1973). Sayı 14574. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf>

- Sivrikaya, G. (2017). Müzelerin keşif alanı olarak kullanımı. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 123-135.
- Şahan, M. (2005). Müze ve Eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 487 – 501.
- Şar, E. ve Sağkol, T. (2013). Eğitim fakültelerinde müze eğitimi dersi gerekliliği üzerine. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 83-90.
- Tezcan Akmeahmet, K. (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde arkeoloji müzelerinin nesne merkezli eğitim etkinlikleriyle kullanılması*. (Yayın No. 175097) [Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi.
- Türk Dil Kurumu (2020). Müze kelimesinin tanımı. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkmen, H., Zengin, M. ve Kahraman, Z. (2018). Müze uzmanlarının müzelerin eğitimdeki rolü hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi ESTÜDAM Eğitim Dergisi*, 3(2), 30-44.
- URL-1: <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-14442/muzeler-ic-hizmetler-yonetmeligi.html>
- URL-2: <https://www.mamilade.de/bayern/muenchen/ausflugstipps/museum/museum-mensch-und-natur-munchen>
- URL-3: <http://www.mmn-muenchen.de/index.php/fuehrungen-mehr/kinder>
- URL-4: <http://www.mmn-muenchen.de/index.php/fuehrungen-mehr/kinder>
- Üztemur, S., Dinç, E. ve Acun, İ. (2018). Müzeler ve tarihi mekânlarda uygulanan etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin sosyal bilgilere özgü becerilerinin geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (46), 294-324. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.349442>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Genişletilmiş Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, T. ve Tahiroğlu, M. (2012). Sanal ortamda gerçekleştirilen müze gezilerinin ilköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 104-114.
- Yılmaz, C. ve Tağrikulu, P (2018, 6-8 Eylül). Müze ile eğitimin geleceğe hazırlanmaktaki rolüne yönelik bir öneri. Uluslararası Öğrenme, Öğretim ve Eğitim Araştırmaları Kongresi, Amasya, Türkiye.

Fotoğraflar

Foto 1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18: Cevdet Yılmaz Arşivi